

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA

26. 08. 2024. – 30. 08. 2024.

ODJEL ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 02. 09. 2024. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINACIJSKIM TRŽIŠTIMA
26. 08. 2024. – 30. 08. 2024.

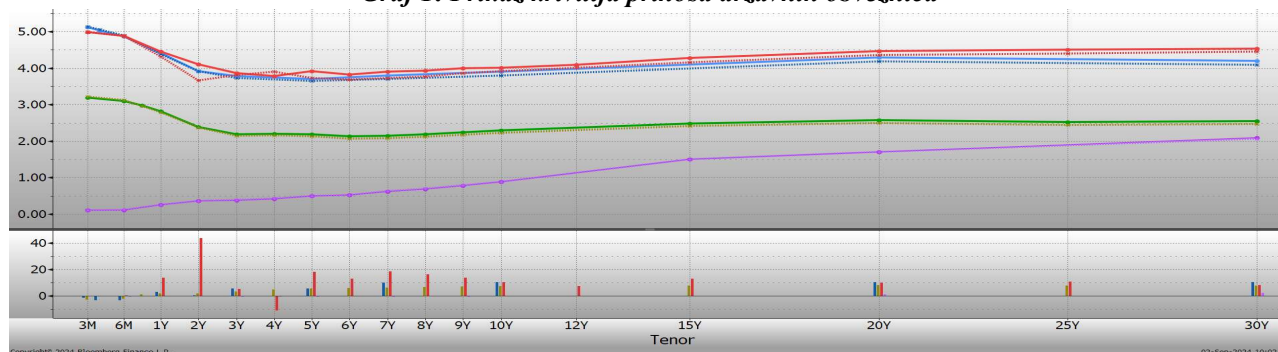
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	23.8.24	30.8.24	23.8.24	30.8.24	23.8.24	30.8.24	23.8.24	30.8.24
2 godine	2,37	2,39	3,92	3,92	3,68	4,11	0,38	0,37
5 godina	2,13	2,19	3,65	3,70	3,73	3,91	0,51	0,51
10 godina	2,23	2,30	3,80	3,90	3,91	4,02	0,90	0,90

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	23.8.24	30.8.24	
3 mjeseca	3,229	3,263	↗
6 mjeseci	3,122	3,098	↘
1 godina	2,808	2,825	↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 30. 08. 2024. godine (pune linije) i 23. 08. 2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Protekli tjedan u eurozoni je obilježena objavama većeg broja ekonomskih indikatora od kojih se mogu izdvojiti pad inflacije na razini eurozone u srpnju na najnižu razinu od srpnja 2021. godine, ali i blagi pad stope nezaposlenosti u eurozoni na rekordno nisku razinu. Podatak o približavanju stope inflacije ciljanoj razini ECB od 2,0% je pojačao očekivanja po pitanju još jednog smanjenja kamatnih stopa ECB u rujnu. Pored objavljenih podataka, veći broj dužnosnika ECB je nakon ljetnih odmora davao izjave o percepciji buduće monetarne politike. Većina dužnosnika je suglasna da je rujan vjerojatno vrijeme kada će biti donesena odluka da se kamatne stope smanje, po drugi put u ovoj godini. Međutim, određeni broj članova UV i IV ECB je ukazao na i dalje nazočnu trajnost rizika po cjenovnu stabilnost, što bi moglo utjecati na njihove odluke o dodatnim smanjenjima do kraja ove godine, nakon rujanske sjednice. Prinosi obveznica su bilježili volatilna kretanja u ovisnosti o dospelju, iako objavljeni podatci u eurozoni idu u prilog očekivanom smanjenju kamatnih stopa.

Pored eurozone, u SAD su također objavljeni važni ekonomski podatci, posebice podatak koji je ukazao na i dalje jaku ekonomiju ove zemlje, što bi moglo otežati putanju Fedu po pitanju obima i broja smanjenja referentne kamatne stope, pa se i to odrazilo na kretanje prinosa obveznica eurozone. U odnosu na prethodni tjedan prinosi obveznica eurozone su povećani, najviše na krajnjem dijelu krive, a ovakva kretanja su bila pod utjecajem osobnih kretanja na tržištu obveznica u SAD. Prinosi njemačkih obveznica su zabilježili rast između 2 i 7 baznih bodova, prinosi francuskih obveznica između 3 i 9 baznih bodova, a prinosi italijanskih obveznica između 9 i 13 baznih bodova.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno	Prethodno
				stanje	razdoblje
1.	BDP – Njemačka (Q/Q) final.	II. tromjesečje	-0,1%	-0,1%	0,2%
2.	BDP – Francuska (Q/Q) final.	II. tromjesečje	0,3%	0,2%	0,3%
3.	BDP – Belgija (Q/Q) final.	II. tromjesečje	0,2%	0,2%	0,3%
4.	BDP – Finska (Q/Q) final.	II. tromjesečje	-	0,3%	0,3%
5.	Ifo indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka	KOL	85,8	86,8	87,0
6.	GfK indeks povjerenja potrošača – Njemačka	SEP	-18,2	-22,0	-18,6
7.	Indeks povjerenja potrošača – Italija	KOL	99,0	96,1	98,9
8.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (final.)	KOL	-13,4	-13,5	-13,0
9.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	KOL	96,0	96,6	96,0
10.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G)	JUL	2,7%	2,3%	2,3%
11.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	KOL	2,2%	2,2%	2,6%
12.	Stopa temeljne inflacije – EZ (prelim.)	KOL	2,8%	2,8%	2,9%
13.	Stopa inflacije – Njemačka (prelim.)	KOL	2,2%	2,0%	2,6%
14.	Stopa inflacije – Španjolska (prelim.)	KOL	2,5%	2,4%	2,9%
15.	Stopa inflacije – Italija (prelim.)	KOL	1,3%	1,3%	1,6%
16.	Stopa inflacije – Francuska (prelim.)	KOL	2,1%	2,2%	2,7%
17.	Stopa inflacije – Nizozemska (prelim.)	KOL	3,1%	3,3%	3,5%
18.	Stopa nezaposlenosti – EZ	SRP	6,5%	6,4%	6,5%
19.	Stopa nezaposlenosti – Italija	SRP	7,0%	6,5%	6,9%
20.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	SRP	-	5,4%	5,5%
21.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	KOL	6,0%	6,0%	6,0%
22.	Industrijske prodaje – Italija (G/G)	LIP	-	-3,7%	-4,8%
23.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G)	SRP	-0,9%	-0,6%	-1,1%
24.	Maloprodaja – Španjolska (G/G)	SRP	0,3%	1,0%	0,4%

SAD

U fokusu tržišnih sudionika proteklog tjedna je bilo objavljivanje podataka o stopi BDP-a u II. tromjesečju, te PCE deflatoru za srpanj, koji su ukazali na to da je ekonomija SAD i dalje stabilna. Podatci o snažnijem ekonomskom rastu i još uvijek otpornom tržištu rada u SAD povećali su mogućnost da Fed sporije smanjuje kamatne stope.

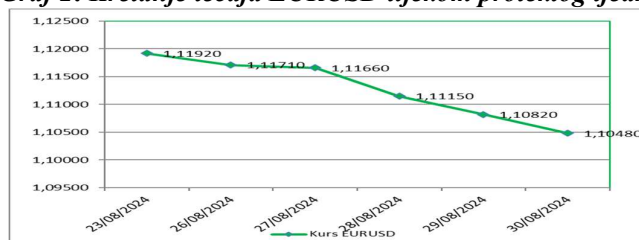
Predsjednik Feda iz Ričmonda Barkin izjavio je da i dalje smatra da postoje potencijalni inflatorni rizici, čak iako on podržava smanjivanje kamatnih stopa zbog "hlađenja" tržišta rada. Barkin je istakao da su potrebni veoma pozitivni podaci u narednih 6 mjeseci da bi inflacija dostigla svoju ciljanu razinu. Primijetio je i da postoje srednjoročni rizici za inflaciju zbog geopolitičkih zbivanja, deglobalizacije i tržišta nekretnina.

Predsjednik Feda iz Atlante Bostic je izjavio da vjeruje da su trenutačni ekonomski uvjeti pogodni za smanjenje kamatnih stopa, što je razvitak situacije brži nego što je očekivao. Bostic je prvobitno očekivao da se implementira jedno smanjenje kamatnih stopa u IV. tromjesečju ove godine. Ipak, prema njemu brži pad inflacije i veća stopa nezaposlenosti od očekivane (u srpnju je dostigla 4,3%) sugeriraju da bi akcije monetarne politike trebale biti poduzete što prije.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	BDP (Q/Q) – godišnja razina (2. prelim. podatak)	II. tromjesečje	2,8%	3,0%	1,4%
2.	Osobna potrošnja (Q/Q) (prelim.)	II. tromjesečje	2,3%	2,9%	1,5%
3.	PCE deflator (G/G)	SRP	2,5%	2,5%	2,5%
4.	Indeks osobnih prihoda	SRP	0,2%	0,3%	0,2%
5.	Indeks osobnih rashoda	SRP	0,5%	0,5%	0,3%
6.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	24. kol	232.000	231.000	233.000
7.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	17. kol	1.870.000	1.868.000	1.855.000
8.	Porudžbine trajnih dobara P	SRP	5,0%	9,9%	-6,9%
9.	Broj zahtjeva za hipotekarne kredite	23. kol	-	0,5%	-10,1%
10.	Indeks potrošačkog povjerenja	KOL	100,8	103,3	101,9

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 1,1192 na razinu od 1,1048.

VELIKA BRITANIJA

Tržište Velike Britanije je bilo zatvoreno u ponedjeljak zbog praznika. Guverner BoE Bailey je izjavio da je prerano proglasiti pobjedu nad inflacijom, ali izgleda kao da se rizici od uporne inflacije smanjuju. Bailey nije dao jasne signale da li će zvaničnici BoE na sastanku u rujnu ponovno glasovati za smanjenje referentne kamatne stope. Investitori trenutačno očekuju još jedno smanjenje u studenome, na 4,75%.

Premijer Starmer je ukazao na moguće povećanje poreza u jesenjem proračunu, navodeći financijski deficit od 22 milijarde GBP koji je naslijeđen od prethodne vlade. Ipak, Starmer je uvjeren da se povećanja neće odnositi na porez na dohodak, državno osiguranje, niti na PDV, dok specifični porezi koji trebaju biti povećani ostaju nedefinirani. Premijerova najava povećanja poreza dolazi nakon prošlomjesečnog upozorenja ministrice financija Reeves o očekivanim povećanjima poreza u jesenjem proračunu. Laburistička Vlada Velike Britanije je ohrabrena da zadrži svoj plan za veći porez na bogatstvo, bez obzira na upozorenja udruga tvrtki. Izvješće Instituta za javno istraživanje politike ukazuje na to da bi takva povećanja mogla smanjiti značajne razlike koje postoje među regijama u Velikoj Britaniji. Izvješće naglašava da će prosječna osoba u sjevernoj Engleskoj do kraja decenije biti "siromašnija" od nekoga tko živi na jugoistoku zemlje za 210.000 GBP (277.000 USD). Institut za istraživanje smatra da bi kapitalni dobivci trebali biti oporezovani po istoj stopi kao i plaće. Vlada Velike Britanije razmatra planove kojim bi se poslodavcima dozvolilo da smanje petodnevni radni tjedan na četverodnevni tjedan sa više radnih sati, a koji bi mogli pozitivno utjecati na produktivnost.

Prema podacima Ureda za nacionalnu statistiku Velike Britanije, kućanstva koja su opterećena hipotekama su najviše pogođena inflacijom u usporedbi sa drugim skupinama, u godini zaključno sa lipnjem. Troškovi života za ova kućanstva su povećani po godišnjoj stopi od 3,7% u lipnju, što je najviše zabilježeno među svim socio-ekonomskim skupinama. Ljudi koji iznajmljuju stanove su se suočili sa sličnom stopom inflacije, dok su se vlasnici kuća suočili sa najnižim rastom troškova od oko 1,3%. To naglašava neujednačen učinak povećanja troškova života. U međuvremenu, broj odobrenih kredita i obim hipotekarnog kreditiranja su u srpnju povećani na najvišu razinu od rujna 2022. godine.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni razdoblje
1.	Monetarni agregat M4 (G/G)	SRP	-	2,1%	1,0%
2.	Neto potrošački krediti (u milijardama GBP)	SRP	1,3	1,2	0,9
3.	Broj odobrenih hipotekarnih kredita (u '000)	SRP	60,5	62,0	60,6
4.	Nationwide indeks cijena kuća (G/G)	KOL	2,9%	2,4%	2,1%

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio pad sa razine od 0,84682 na razinu od 0,84149. GBP je deprecirala u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD smanjen sa razine od 1,3214 na razinu od 1,3127.

JAPAN

Guverner BoJ Ueda je ponovio da se drži plana povećavanja kamatnih stopa ukoliko inflacija ostane na putanji održivog dostizanja cilja od 2%. Taro, bivši ministar inozemnih poslova i obrane Japana, ušao je u trku za vođu vladajuće Liberalno-demokratske partije, uz želju da obnovi fiskalnu disciplinu. Himino je također naveo da će BoJ povećati kamatne stope ukoliko inflacija bude sukladna očekivanjima banke, potvrđujući stav centralne banke, bez obzira na nedavne poremećaje na tržištu. BoJ je najavila da će početi provoditi preliminarno istraživanje za uključivanje podataka o plaćama u svoje kvartalno Tankan istraživanje. Ovaj potez ima za cilj osiguravanje boljeg oslikavanja trendova plaća u monetarnoj politici zemlje. Japanski mediji su objavili da Toyota zaustavlja proizvodnju u svim svojim tvornicama u Japanu zbog tajfuna Shanshan. U četvrtak je objavljeno da je tajfun Shanshan oslabio nakon što je pogodio otok Kyushu, ali da Vlada i dalje upozorava na to da bi jaka kiša mogla pokrenuti klizišta.

Prvi put u posljednjih 15 mjeseci Vlada Japana je povećala svoje mjesečne ekonomske procjene, što je znak da se potrošnja oporavlja. Vlada je također povećala procjene za stambenu izgradnju prvi put u posljednje dvije godine. Ova nova perspektiva je uslijedila nakon objavljivanja podataka koji pokazuju da se ekonomija Japana oporavila u drugom tromjesečju uslijed oporavka domaće potražnje.

Stopa inflacije u Tokiju je u kolovozu povećana i premašila je očekivanja, te potvrđuje postojanje mogućnosti da BoJ poveća kamatne stope. Neki ekonomisti smatraju da bi ovo čak moglo značiti da će inflacija u zemlji ostati na razini višem od ciljanih 2% duže nego što je očekivano. Agencija za financijske usluge (FSA) planira da ispita kako velike banke upravljaju rizicima povezanim sa ulaganjima u obveznice i likvidnošću u stranim valutama, dok se Japan prilagođava svijetu na polju kamatnih stopa. Ministarstvo obrane Japana zahtijeva rekordan proračun od 8,5 bilijuna JPY (59 milijardi USD) za narednu godinu, što je povećanje od 10,5% u odnosu na inicijalni proračun za tekuću godinu jer želi ojačati svoje vojne kapacitete.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Vodeći indeks F	LIP	108,6	109,0	111,1
2.	Koincidirajući indeks F	LIP	113,7	113,2	117,1
3.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G)	SRP	2,9%	2,8%	3,1%
4.	Indeks povjerenja potrošača	KOL	37,0	36,7	36,7
5.	Stopa nezaposlenosti	SRP	2,5%	2,7%	2,5%
6.	Odnos broja zaposlenih i slobodnih radnih mjesta	SRP	1,23	1,24	1,23
7.	Inflacija u Tokiju (G/G)	KOL	2,3%	2,6%	2,2%
8.	Industrijska proizvodnja (G/G) P	SRP	2,7%	2,7%	-7,9%
9.	Maloprodaja (G/G)	SRP	2,8%	2,6%	3,8%
10.	Indeks započetih kuća (G/G)	SRP	-1,0%	-0,2%	-6,7%

JPY je tijekom proteklog tjedna aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad sa razine od 161,58 na razinu od 161,49. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 144,37 na razinu od 146,17.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.

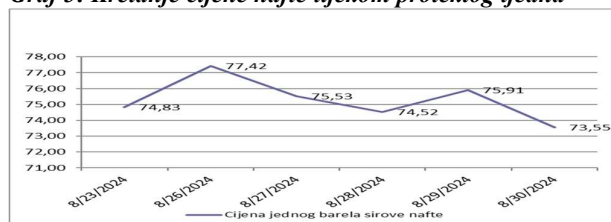
NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 74,83 USD (66,86 EUR).

Početkom tjedna cijena ovog energenta je zabilježila priličan rast nakon izraelskog napada na ciljeve Hezbollaha u južnom Libanu i nakon što je Istočna libijska vlada proglasila izvanredno stanje na svim naftnim poljima, obustavljajući proizvodnju i izvoz nafte. Ovaj potez produbljuje ekonomsku i političku nestabilnost u Libiji, velikom proizvođaču nafte koji je već iskusio neujednačenu proizvodnju zbog zastoja u pojedinim poljima. Razlika između cijena nafte u Europi i Aziji dostigla je najveću razinu u posljednjih 10 mjeseci zbog zabrinutosti da će dijelovi isporuke iz Libije uskoro biti obustavljeni. Međunarodna agencija za energiju (IEA) očekuje da bi potražnja za naftom u Europi u ovoj godini mogla pasti ispod razina zabilježenih tijekom Covid-19, zbog slabe prerađivačke proizvodnje. Smanjenje cijene ovog energenta je nastavljeno i sredinom tjedna. EIA (Uprava za energetske informacije Ministarstva energetike SAD) je objavila da su zalihe nafte u SAD smanjene za 846.000 u prošlom tjednu, manje od 3,4 milijuna koliko je prognozirao API. Tijekom trgovanja u četvrtak cijena nafte je zabilježila rast pod utjecajem objavljivanja podataka o snažnom ekonomskom rastu u SAD i pogoršanja ponude ovog energenta iz Libije nakon što su obustavljene operacije na 5 izvoznih terminala. Problemi u proizvodnji ovog energenta u Libiji bi mogli značiti povlačenje blizu 1 milijun barela dnevno sa globalnog tržišta. Krajem tjedna cijena nafte je zabilježila pad od preko 3%, nakon navoda da OPEC+ planira nastaviti sa ranije najavljenim povećanjem proizvodnje nafte u IV. tromjesečju. Organizacija i njezini saveznici planiraju dodati 180.000 barela dnevno, postupno obnavljajući proizvodnju koja je zaustavljena od 2022. godine.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 73,55 USD (66,57 EUR), što predstavlja smanjenje od 1,71% na tjednoj razini.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.512,59 USD (2.244,99 EUR).

Početkom tjedna cijena zlata je povećana uslijed povećanja vjerojatnosti smanjenja kamatnih stopa vodećih centralnih banaka i zabrinutosti zbog geopolitičkih zbivanja na Bliskom istoku. U utorak se cijena ovog plemenitog metala kretala u uskom rasponu, dok su investitori bili u iščekivanju objavljivanja podatka o PCE deflatoru u SAD. Aprecijacija USD i neizvjesnost oko objavljivanja podataka o inflaciji u SAD su utjecali na smanjenje cijene zlata sredinom tjedna. U četvrtak je uslijedila korekcija naviše, te je cijena zlata zabilježila rekordno visoku razinu (oko 2.525 USD po unci). Ipak, izraženiji rast cijene ovog energenta bio je ograničen pozitivnim ekonomskim podacima iz SAD koji su protumačeni na način da bi Fed mogao zauzeti umjereniju putanju smanjenja kamatnih stopa. Posljednjeg radnog dana prethodnog tjedna cijena zlata je zabilježila smanjenje nakon objavljivanja ekonomskih podataka u SAD, koji su ukazali na otpornu ekonomiju, dok su i dalje ostavili prostora za Fed da implementira smanjenje kamatnih stopa ove godine.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.503,39 USD (2.265,92 EUR), što predstavlja blago smanjenje od 0,37% na tjednoj razini.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

